

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Självständigt arbete 15hp

Geografi i årskurs 7-9

*En undersökning av högstadielävers tankar om
och attityder till ämnet Geografi*

*Författare: Peder Dahlman
Handledare: Carl-Johan Nordblom
Examinator: Hans Andrén
Termin: VT19
Ämne: Geografi
Nivå: 31-45
Kurskod: 1GGÄ1E*

Abstrakt

I föreliggande C-uppsats i Geografi söker jag ta mig an ett avgränsat ämnesområde i skolans värld genom att undersöka vad högstadieelever tänker och känner inför ämnet Geografi. Syftet med undersökningen är således att undersöka högstadieelevers tankar om och attityder till skolämnet Geografi.

Undersökningens material och bakgrundsdata har inhämtats med hjälp av enkäter som elever i årskurs 7-9 vid en medelstor högstadieskola i staden Nybro i Småland har besvarat. Sammanlagt har ett sjuttioital högstadieelever varit delaktiga i att delge sina tankar om skolämnet Geografi.

Frågeställningarna som jag har utgått ifrån är följande: Vilka är elevernas tankar om, och attityder till, skolämnet Geografi? Vad har elevernas tidigare undervisning i Geografi omfattat? Hur uppfattar eleverna skolämnet Geografi – är ämnet viktigt, gillar eleverna Geografi? Vad anser eleverna vara det viktigaste att lära sig i Geografi? Att ha Geografi varje termin/läsår eller att ha Geografi varierande termin/läsår, vad anser eleverna fungerar bäst för dem? Hur rangordnar eleverna Geografi i förhållande till övriga SO-ämnena?

Undersökningen ger vid handen att eleverna rankar ämnet Geografi högt. Resultaten visar dock att pojkar och flickor rangordnar SO-ämnena olika; pojkarna rankar bland annat Geografi högre än vad flickorna gör. För att med säkerhet kunna svara på varför det är just så, skulle förslagvis en longitudinell studie av elevernas attityder och tankar behöva utföras, vilket dessvärre inte ryms inom ramarna för denna undersökning, men som eventuellt skulle kunna komma att genomföras i framtiden.

Nyckelord

Geografi, Ämneslärare, Elever, Attityder, Tankar, Högstadiet, Årskurs 7, Årskurs 8, Årskurs 9, Nybro, Småland

Geography, Specialist Teacher, Pupils, Attitudes, Thoughts, Secondary School, Year 7, Year 8, Year 9, Nybro, Småland

Tack!

Jag vill ta tillfället i akt och passa på att rikta ett hjärtligt och ödmjukt tack till den eminente föreläsaren och geografen, tillika min handledare, Carl-Johan Nordblom vid Linnéuniversitetet, vilken ständigt varit en inspirationskälla för mig alltsedan den stund vi initialt lärde känna varandra.

Stort tack, Carl-Johan!

Innehåll

Abstrakt	i
Nyckelord	i
Tack!	i
1 Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	2
1.1.1 Syfte och frågeställningar	2
1.1.2 Motivering till syfte	2
1.2 Avgränsningar	3
1.3 Disposition	3
2 Metod	5
2.1 Urval och förberedande arbete	5
2.2 Elevenkäten och dess genomförande	5
2.3 Vetenskapsrådet forskningsetiska aspekter	6
2.4 Resultatbearbetning	7
3 Bakgrund	7
3.1 Två bakgrundsavsnitt	7
3.2 Första avsnittet - tidigare forskning om elevattityder	7
3.2.1 Sack & Petersen - <i>Children's Attitudes Toward Geography</i>	8
3.2.2 Kubiato, Janko & Mrazkova - <i>Czech Student Attitudes toward Geography</i>	9
3.2.3 Niclas Sjöling - <i>Geografi i skolan</i>	10
3.3 Andra avsnittet - styrdokument gällande för ämnet Geografi	11
3.3.1 <i>Modern Geografi i grundskola och gymnasium</i>	12
3.3.2 <i>Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011</i>	13
3.3.3 <i>Kursplanen i Geografi</i>	13
4 Resultat och diskussion	15
4.1 Elevenkäten och dess frågor	15
4.2 Två tillvägagångssätt att presentera enkätsvaren	15
4.3 Elevenkätens resultat	16
4.4 Elevernas svar i enkätens öppna frågor	16
4.4.1 <i>Ämnet Geografi - elevernas tankar</i>	16
4.4.2 <i>Vad eleverna tycker om ämnet Geografi</i>	17
4.4.3 <i>Vad är mest viktigt att lära sig inom Geografi</i>	18

4.4.4 Elevers tankar kring tidigare undervisning i skolämnet Geografi _____	18
4.4.5 Tillräcklig undervisning i Geografi eller mer eller mindre undervisning__	19
4.4.6 Geografiundervisning varje termin/läsår eller varierande termin/läsår __	20
4.5 Elevernas svar i enkätens slutna frågor - rangordning av SO-ämnena_____	21
4.5.1 Tycker eleverna att Geografi är ett viktigt skolämne _____	21
4.5.1.1 Pojkarnas graderingar huruvida geografiämnet är viktigt eller ej __	22
4.5.1.2 Flickornas graderingar huruvida geografiämnet är viktigt eller ej__	25
4.5.1.3 Samtliga elevers graderingar huruvida geografiämnet är viktigt _____	28
4.5.1.4 Genomsnittliga medelvärden angående elevernas graderingar _____	30
4.5.1.5 Medianvärden angående elevernas graderingar _____	30
4.5.2 SO-ämnenas rangordning beroende på vilka ämnen eleverna gillar _____	31
4.5.3 SO-ämnenas rangordning beroende på hur viktiga eleverna tycker de är _	33
5 Slutsats _____	35
6 Avslutande reflektion och kommentar _____	37
Käll- och litteraturhänvisning _____	I
Litteraturhänvisning _____	I
Digitala referenser _____	I
Bilagor _____	II
Bilaga A: Elevenkät om ämnet Geografi vårterminen 2016 _____	II

1 Inledning

Elevers tankar om, och attityder till, diverse skolämnen på högstadiet är något som jag oundvikligen upplever att jag måste ta reda på mer om och studera närmare. Eftersom Geografi är ett av de SO-ämnena jag undervisar i, finner jag det särskilt intresseväckande att studera just elevers tankar om och attityder till skolämnet Geografi. Med anledning av detta var valet av område att studera närmare inför uppsatsskrivandet tämligen enkelt att komma fram till. Förhoppningen är att denna uppsats kan inspirera andra och eventuellt komma att ligga till grund för fortsatta studier och analyser inom uppsatsens studie- och omfattningsområde, vilket innefattar elevers tankar om och attityder till skolämnet Geografi.

Begreppet attityd används i denna uppsats enligt gängse definition, som står att finna hos Nationalencyklopedin:

”Inom socialpsykologin och andra vetenskaper används termen attityd vanligen för en varaktig inställning som har byggts upp genom erfarenheter och kommer till uttryck i att man är för eller emot något (ett *attitydobjekt*). I stort sett blir de flesta företeelser i samhällslivet föremål för attityder.”¹

Attityd, eller *inställning* alternativt *förhållningssätt*, är alltså något som mer eller mindre alltid förekommer i de flesta sammanhang i samhällslivet. Attityder byggs upp av erfarenheter, som leder till att man tar ställning för eller emot något, vilket NE (Nationalencyklopedin) benämner attitydobjekt. Dessa objekt kan vara abstrakta eller specifika. Ett exempel på abstrakt attitydobjekt kan vara ämnet Geografi. I attitydsammanhang kan specifika objekt innebära en individs förhållningssätt gentemot att använda ett specifikt operativsystem eller dator, till exempel iOS™ eller Microsoft™, alternativt något annat specificerat hjälpmedel såsom GIS (geografiskt informationssystem) eller Google Earth™, i skolarbetet.

¹ Nationalencyklopedin, *attityd*. [<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/attityd>].

1.1 Syfte och frågeställningar

1.1.1 Syfte

Syftet med föreliggande uppsats är att undersöka högstadieelevers tankar om och attityder till skolämnet Geografi. För att ha möjlighet att besvara ovanstående syfte används följande frågeställningar:

- Vilka är elevernas tankar om, och attityder till, skolämnet Geografi?
- Vad har elevernas tidigare undervisning i Geografi omfattat?
- Hur uppfattar eleverna skolämnet Geografi – är ämnet viktigt, gillar eleverna Geografi?
- Vad anser eleverna vara det viktigaste att lära sig i Geografi?
- Att ha Geografi varje termin/läsår eller att ha Geografi varierande termin/läsår – vad anser eleverna fungerar bäst för dem?
- Hur rangordnar eleverna Geografi i förhållande till övriga SO-ämnena?

Ytterligare en förhoppning som finns är att de resultat som föreliggande uppsats presenterar, kan komma att användas, relateras och tas hänsyn till i framtida undervisning, både av mig personligen och av den skola där respondenterna har sin hemvist, eller av någon annan intressent.

1.1.2 Motivering till syfte

Som nämnts inledningsvis, finns en förhoppning om att denna uppsats kan komma att fungera inspirerande för andra, som i sin tur närmare studerar och analyserar elevers tankar och attityder gällande skolämnet Geografi. Personligen finner jag det intressant att ta reda på elevernas tankar och attityder inom Geografi som ämne, vilket även ger en fingervisning om elevernas historik i förhållande till ämnet. Genom att relatera elevenkätsvaren och de resultat som uppsatsen kommer fram till i förhållande till centralt innehåll och kursmål för ämnet Geografi, vilka stipuleras i Lgr och andra styrdokument, önskar jag om möjligt även utröna huruvida elevernas tankar och attityder motsvarar skolämnet Geografi – alltså, elevernas tankar och attityder ställt i relation till vad det är tänkt och menat att skolämnet Geografi enligt styrdokumentet skall innefatta. Uppsatsen bygger på material och data hämtade ur en elevenkät som besvarats av tre skolklasser på en medelstor högstadieskola i staden Nybro i Kalmar län – en klass vardera i årskurs 7, årskurs 8 samt årskurs 9. Elevenkäten besvarades av eleverna under vårterminen 2016 och omfattar sammantaget totalt sextiosju elever.²

² Bilaga A: Elevenkät om ämnet Geografi vårterminen 2016.

1.2 Avgränsningar

Det bör betonas att föreliggande uppsats inte ämnar söka svara på frågeställningar som rör personer, alltså inte omfatta attityder gentemot en person, vilken i sig kan vara föremål för en viss attityd, exempelvis en lärare. Den elevenkät som ligger till grund för uppsatsens material omfattar således inte elevernas tankar om, eller attityder till, deras lärare i Geografi, även om det är sannolikt att läraren varit delaktig i utvecklingen av elevernas attityder. Det är däremot elevernas tankar om och attityder till själva skolämnet Geografi, och inte deras attityd till geografiläraren, som denna uppsats omfattar och behandlar.

Dessutom kan det befaras att ett vidare och mer omfattande frågeställnings- och undersökningsområde skulle kunna innebära svårigheter att djupdyka i de frågor som uppsatsen behandlar. Vidare skulle ett mer omfattande forskningsarbete krävas, både vad gäller tid och resurser, för att ha möjlighet att besvara frågor utanför uppsatsens avgränsningar, vilket föranleder en reflektion och tanke kring framtida forskning – det skulle vara intressant att som uppföljning till denna uppsats studera eleverna närmare under en längre tid. Det vill säga, att genomföra progressionsstudier, vilka kan ligga till grund för ett framtida och mer omfattande forskningsarbete, på förslagsvis Linnéuniversitetet, alternativt något annat lärosäte med intresse av forskning inom ämnet Geografi.

1.3 Disposition

Uppsatsens disposition och elevenkätens konstruktion följer varandra i stora drag. Här bör påpekas att de öppna frågorna har separerats ifrån de slutna dito, för att underlätta för analys och läsning. Eftersom ålder och kön eventuellt kan ha betydelse för skillnader, eller likheter för den delen, gällande elevernas attityder och tankar, presenteras undersökningen kategoriserat i *pojke*, *flicka* och *årskurs*, till exempel i tabeller och diagram. Anledningen till denna kategorisering är som sagt att tydliggöra skillnader och likheter samt att göra uppsatsens textuella innehåll mer tydligt och tillgängligt för läsaren.

I de inledande delavsnitten i det första avsnittet behandlas en kortfattad inledning, undersökningens syfte och frågeställningar samt beskrivning av uppsatsens avgränsningar, disposition, elevenkäten och dess frågor, samt två olika tillvägagångssätt att presentera enkätsvaren på. Därefter följer ett delavsnitt som kortfattat redogör för elevenkätens resultat.

I det andra avsnittet, som behandlar uppsatsens metod, redogörs bland annat för urval och förberedande arbete, elevenkäten och dess genomförande, de forskningsetiska aspekterna i enlighet med Vetenskapsrådets rekommendationer, samt ett delavsnitt som behandlar resultatbearbetningen av elevenkäten.

I det tredje avsnittet, vilket handlar om uppsatsens bakgrund, behandlas två olika bakgrundsavsnitt varav det första delavsnittet omfattar tidigare forskning inom området, dels av Sack & Petersen (1998), och dels av Kubiato, Janko & Mrazkova (2012), samt sist men inte minst Sjöling (2016) och dennes uppsats, som till stora delar utgör jämförelsematerial i föreliggande framställning. I det andra delavsnittet av bakgrundsavsnitten redogörs för de styrdokument som är gällande för ämnet Geografi.

Det kanske mest intressanta avsnittet är det fjärde avsnittet, där enkätsvaren och resultaten framställs, diskuteras och analyseras. Enkätsvaren redovisas dels i avsnittet om enkätens så kallade *öppna frågor*, där ett flertal exempel på respondenternas tankar presenteras, och dels i *slutna frågor*, där elevernas rangordning av SO-ämnena presenteras i form av statistik, tabeller och diagram. Som ersättning för ett dedikerat diskussionsavsnitt diskuteras istället olika aspekter och reflektioner löpande i det fjärde avsnittet.

I det femte avsnittet är presenteras undersökningens slutsats följt av en kortfattad och avslutande reflektion och kommentar i det sjätte och sista avsnittet i framställningen.

Allra sist i uppsatsen återfinns käll- och litteraturhänvisning samt avsnittet som innehåller uppsatsens bilagor.

2 Metod

2.1 Urval och förberedande arbete

Den metod som används i föreliggande uppsats utgår från en enkät som besvarats av elever i årskurs 7 och 8 respektive 9 på en medelstor högstadieskola i Kalmar län. I det förberedande arbetet har jag medvetet strävat efter att undersöka en klass i vardera årskurs 7 till och med årskurs 9 för att kunna utröna eventuella likheter och skillnader mellan årskurserna. Till yttermera visso bör en viss progress, sett till årkurs, mognad och olika ålder bland eleverna, kunna urskiljas. Vidare bör även eventuella likheter och skillnader mellan pojkars och flickors tankar om och attityder till ämnet Geografi kunna utrönas. De samlade elevenkätsvaren, vilka redogörs för och presenteras i kapitel 4, redovisas dels som jämförande och tematiserande resultat, dels som statistik och statistiska resultat.

Sammantaget svarade totalt sextiosju (67) elever på enkäten, varav trettioen (31) pojkar och trettiosex (36) flickor, fördelade enligt följande:

- Årskurs 7: tolv (12) pojkar och tretton (13) flickor.
- Årskurs 8: tio (10) pojkar och elva (11) flickor.
- Årskurs 9: nio (9) pojkar och tolv (12) flickor.

Valet av skola att genomföra enkäten på, kommer sig av att jag där tillbringat en del av min VFU (verksamhetsförlagd utbildning), vilket är den del av lärarutbildningen som tidigare och i allmänt dagligt tal benämns *praktik*. Dessutom finner jag det inte vara lämpligt att jag genomför enkäten på den skola jag arbetar i som skolledare, så tack vare goda kontakter med VFU-skolan och min VFU-handledare Per Nilsson Ekholm, har jag med benäget tillstånd kunnat genomföra elevenkäten på ett för mig smidigt och effektivt sätt, utan att fördenskull utmana eventuella misstankar om jäv eller otillbörlig påverkan av eleverna, eftersom jag inte dagligen ansvarar för deras undervisning eller arbetar på daglig basis med eleverna.

2.2 Elevenkäten och dess genomförande

Enkäterna delades ut av mig och besvarades av eleverna under lektionstid. Samtliga närvarande elever upplystes i förväg om de fyra forskningsetiska aspekterna (se kap. 2.3), vilka är av stor vikt att förklara närmare för eleverna, eftersom de berörs direkt av de dilemman som kan uppstå om de etiska aspekterna inte följs eller respekteras till fullo.

Samtliga respondenter, alltså elever, har fått besvara en enkät bestående av nio olika frågor (se Bilaga A: *Elevenkät om ämnet Geografi vårterminen 2016*). Oavsett vilken årskurs eleverna går i, alltså årskurs 7 eller 8 respektive 9, har de fått besvara samma enkät med exakt likalydande frågor. Tiden som avsatts till att besvara enkäten omfattar omkring 15 minuter. Ett fåtal elever valde, efter att ha blivit informerade om de forskningsetiska aspekterna, att inte delta i enkäten. Naturligtvis respekterar jag deras ställningstagande, samtidigt som jag finner det vara beklagligt att de valde att inte vara delaktiga i enkäten och materialinsamlandet – deras tankar om och attityder till ämnet Geografi är minst lika viktiga som deras klasskamraters.

2.3 Vetenskapsrådets forskningsetiska aspekter

Vetenskapsrådet har ställt upp fyra huvudkrav gällande forskningsetik. De fyra huvudkraven är följande: *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Eftersom föreliggande uppsats gör anspråk på att bedriva forskning, om än inte särskilt avancerad, följdes naturligtvis kraven mycket nogsamt genom att följa de riktlinjer och givna rekommendationer som Vetenskapsrådet ställt upp. Förutom gällande själva enkäten i sig, åtföljs de fyra huvudkraven även i de fortsatta bearbetningsmomenten, likväl som under själva uppsatsskrivandet och efterbehandlingsarbetet. Samtliga enkäter och annat tillhörande material förvaras på säker plats, i tryggt förvar.

Nedan följer en lista över hur de fyra kraven tillgodoses och uppfylls:

- *Informationskravet* uppfylls genom att eleverna blir informerade och upplysta om undersökningens och enkätens syfte och mål.
- *Samtyckeskravet* uppfylls och tillgodoses genom att de deltagande respondenterna, eleverna, informeras om och görs uppmärksamma på att de själva bestämmer huruvida de vill medverka i enkäten, samt att de närsomhelst har rätt att avbryta sin medverkan. Ett fåtal elever har valt att inte delta.
- *Konfidentialitetskravet* tillgodoses genom att samtliga deltagare garanteras anonymitet.

- *Nyttjandekravet*, slutligen, uppfylls och tillgodoses genom att de insamlade enkäterna endast kommer att användas i föreliggande uppsats och inte på något vis kommer att göras tillgängliga för obehöriga.³

2.4 Resultatbearbetning

Underlaget och materialet för denna uppsats har bearbetats genom att enkäten, som eleverna besvarat, sammanställts dels i form av exempel på elevsvar, dels i form av statistik genom att inordna elevsvaren i tabeller och diagram, vilka ger en övergripande och tydlig bild av hur eleverna rangordnar ämnet Geografi. För att kunna utröna eventuella likheter och skillnader, har elevsvaren kategoriserats efter de båda könen, pojkar och flickor, samt utifrån vilken årskurs eleverna tillhör.

3 Bakgrund

3.1 Två bakgrundsavsnitt

Uppsatsens bakgrundskapitel består av två skilda avsnitt. I det första avsnittet behandlas tidigare forskning över elevattityder till skolämnet Geografi. I det andra avsnittet behandlas och presenteras styrdokument närmare, såsom läro- och kursplaner, vilka stipulerar vad som skall tas hänsyn till och arbetas med i geografiundervisningen på högstadiet.

3.2 Första avsnittet – tidigare forskning om elevattityder

Forskning, med relevans för denna uppsats, har tidigare bedrivits av till exempel Dorothy Sack & James F. Petersen i studien *Children's Attitudes Toward Geography: A Texas Case Study*, som publicerats i *Journal of Geography* (1998, vol. 97), vilken är en

³ Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer*.

geografisk tidskrift, där även Milan Kubiato, Tomáš Janko & Katerina Mrazkova har publicerat en studie med titeln *Czech Student Attitudes towards Geography* (2012, vol. 111). Slutligen, gällande tidigare forskning, vill jag ta med lärarstudenten Niclas Sjöling och dennes uppsats *Geografi i skolan: En undersökning av elevers attityder till geografin som skolämne* (2015). Den sistnämnda är att betrakta som mest intressant, eftersom det är svenska förhållanden som studeras och behandlas, vilket gör det möjligt att göra direkta jämförelser mellan de resultat Sjöling gör i sin uppsats och de resultat som framkommer i föreliggande uppsats. I de följande avsnitten kommer samtliga tre studier att kortfattat presenteras och redogöras för.

3.2.1 Sack & Petersen – Children’s Attitudes Toward Geography

Dorothy Sack och James F. Petersen har under i sin studie i San Marcos i Texas, USA, med tio års mellanrum företagit två separata studier, den första 1983 och den andra 1993, där forskarna studerat fjärde- och sjätteklassares attityd till geografi som skolämne. Forskarna har även jämfört elevernas attityd till ämnet Geografi med elevernas attityder i förhållande till andra skolämnena, likväl som med ämnet samhällskunskap. I studien fick eleverna rangordna ämnet Geografi i förhållande till andra ämnen på en skala från ett till sex, där en etta motsvarade elevens favorit bland de angivna ämnena. I fallande ordning rangordnade därefter eleverna de ingående ämnena, där en tvåa motsvarade elevens andrahandsfavorit och så vidare till en sexa motsvarande det ämne som eleven tyckte minst om. I Sacks & Petersens studie ingår även individuella värderingar som lärarna på skolan i San Marcos gjorde. Lärarna rangordnade ämnena enligt samma metod (se ovan) som eleverna.

Sack & Petersens studie visar bland annat att lärarna överlag rankar Geografi högre än vad eleverna gör, vilket författarna menar är statistiskt signifikant. Vidare kom författarna fram till slutsatsen att eleverna vid skolan i San Marcos inte är särskilt förtjusta i ämnet Geografi, eftersom eleverna i samtliga årskurser rankade Geografi som det minst omtyckta ämnet. Författarna kom även fram till att de inte kunde skönja någon signifikant skillnad mellan de båda könen, pojkar och flickor. Författarna påvisade i sin studie att lärarna, som tidigare nämnts, rankade ämnet Geografi som ett av favoritämnena. Sammanfattningsvis konstaterar författarna Sack & Petersen att lärarnas positiva attityd gentemot ämnet Geografi inte avspeglas bland elevernas attityder. Orsakerna till dessa skillnader har inte författarna lyckats komma fram till i sin undersökning.

3.2.2 Kubiátko, Janko & Mrazkova – Czech Student Attitudes towards Geography

Milan Kubiátko, Tomáš Janko & Katerina Mrazkova tar i sin studie, med titeln *Czech Student Attitudes towards Geography*, avstamp i Sack & Petersens publicerade artikel i *Journal of Geography* om elevers attityder till ämnet Geografi och andra ämnen i San Marcos i Texas, USA. Författarna, Kubiátko, Janko & Mrazkova, inleder studien med att betona vikten av att ha kunskap om, och möjlighet till, att använda sig av det författarna kallar *geographic literacy* (geografisk litteracitet, min översättning), vilket skulle kunna förklaras med hjälp av Nationalencyklopedins definition av begreppet: "[...] litteracitet uppstår och pågår i sociala sammanhang, och som följd av det medieras (förmedlas) samhällets attityder och värderingar."⁴ Författarna menar att nyckeln till att nå geografisk litteracitet står att finna i elevernas intresse för ämnet Geografi, vilket i sin tur styrs av elevernas attityder till ämnet.

Författarna intervjuade 540 tjeckiska elever angående deras intresse för och attityd till ämnet Geografi. Eleverna, som var i åldern elva till femton år, kom från sex olika tjeckiska skolor. Underlaget för studien bestod i en enkät med olika påståenden och utgångspunkter, där eleverna markerade sina svar efter hur väl påståendena stämde in på dem själva på en femgradig skala för att besvara enkätfrågorna, som till exempel handlade om: att värdera Geografi som ett skolämne ("*I like geography more than other subjects*"); att utröna hur viktigt eleverna tycker att ämnet Geografi är i jämförelse med andra ämnen ("*Geography is not important in comparison with other courses*"); att utröna hur hög svårighetsgrad eleverna upplevde i ämnet Geografi ("*Geography lessons are very difficult for me*"); att ta reda på elevernas intresse för ämnet Geografi ("*I would like to have geography lessons more often*"); samt att ta reda på om didaktiska hjälpmedel och verktyg används i Geografiundervisningen ("*We use a lot of geographical aids in geography lessons*").⁵

I denna studie visar resultaten från enkäterna att de tjeckiska eleverna har en relativt neutral attityd gentemot ämnet Geografi. Vidare driver författarna tesen att pojkar skulle vara mer positivt inställda till Geografi än vad flickor är, men tesen blir inte bekräftad eftersom det inte går att påvisa någon signifikant skillnad mellan könen – det föreligger inte någon statistisk signifikans – men författarna konstaterar att en viss skillnad

⁴ Nationalencyklopedin, *litteracitet*. [<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/litteracitet>].

⁵ Kubiátko, Janko & Mrazkova. (2012). *Czech Student Attitudes towards Geography*, s. 69.

föreligger mellan pojkar och flickor: *"There was no significant difference found between boys and girls [...] Boys achieved a slightly higher Score."*⁶

En andra tes som författarna driver handlar om att yngre elever skulle vara mer positivt inställda till ämnet Geografi jämfört med äldre elever, vilket författarna i studien konstaterar är statistiskt signifikant: *"A statistically significant difference was found among grades [...] The sixth grade students had the highest average, whereas the ninth grade students were lower."*⁷

Avslutningsvis presenterar författarna tio olika förslag på hur lärare kan göra Geografiundervisningen mer intressant och mer stimulerande för eleverna, med syfte att på så vis förbättra elevernas attityd till ämnet Geografi.⁸

3.2.3 Niclas Sjöling – Geografi i skolan

Lärarstudenten vid Uppsala Universitet, Niclas Sjöling, har i sin rykande färska C-uppsats från 2016 *Geografi i skolan: En undersökning av elevers attityder till geografi som skolämne*, förtjänstfullt bidragit med viktiga resultat, vilka kommit under mitt uppsatsförfattande. Sjölings undersökning baseras på intervjuer med elever angående deras tankar om och attityder till skolämnet Geografi. I stora drag utgår Sjöling från liknande frågor som föreliggande uppsats tar upp, med skillnaden att Sjöling personligen intervjuat respondenterna (eleverna), medan denna uppsats bygger på en enkätundersökning.

Författaren redogör för några av elevsvaren som framkommit under intervjuerna gällande vad som eleverna ansåg vara viktigast att lära sig i Geografi:

*"kartografi, hur kartor ser ut och hur man läser av dem; miljö- och klimatfrågor såsom global uppvärmning, växthuseffekten, människors påverkan och påverkan på människan; namngeografi, namn på världsdelar och länder, dess huvudstäder, flaggor, berg, sjöar och så vidare; länders vegetation och demografi och kulturgeografi."*⁹

⁶ Kubiato, Janko & Mrzkova. (2012). *Czech Student Attitudes towards Geography*, s. 71.

⁷ Kubiato, Janko & Mrzkova. (2012). *Czech Student Attitudes towards Geography*, s. 71.

⁸ Kubiato, Janko & Mrzkova. (2012). *Czech Student Attitudes towards Geography*, s. 73f.

⁹ Sjöling, Niclas. (2016). *Geografi i skolan*, s. 27.

Sjöling drar slutsatsen att:

*"[...] eleverna generellt har en relativt neutral inställning till geografiämnet. Intervjusvaren visar bland annat att eleverna tycker att geografi är ett ganska roligt ämne men att det däremot inte anses som lika viktigt som det är roligt."*¹⁰

Vidare konstaterar författaren att elevernas tidigare erfarenheter av skolämnet Geografi håller god kvalitet, samt att detta väl motsvarar vad Skolverket stipulerar skall ingå i Geografiundervisningen i årskurs 4-6, alltså åren som föregått den årskurs som Sjöling intervjuat i uppsatsen.

Avslutningsvis påpekar Sjöling i dennes uppsats att elevernas neutrala inställning skulle kunna ligga till grund för oro för ämnet Geografi, men att han snarare vill påstå det motsatta, eftersom de intervjuade eleverna *"[...] ännu inte haft all den geografiundervisning de ska ha under sin grundskoletid och i deras svar på intervjufrågorna verkar det mer som att negativiteten runt ämnet grundar sig i ämnets komplexitet än att det finns ett ointresse kring det."*¹¹

Även om Sjöling inte framstår som helt säker i sin slutsats gällande eventuell oro inför ämnet Geografi i framtiden, upplever jag hans försiktiga slutsats ändå som fullt realistisk och väl överensstämmande med vad jag själv kunnat konstatera efter att ha sammanställt och analyserat de elevenkåtsvar som ingår och presenteras i föreliggande uppsats.

3.3 Andra avsnittet – styrdokument gällande för ämnet Geografi

Geografiundervisningen i skolan lyder under och skall ta hänsyn till styrdokument såsom till exempel Skolverkets *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* (Lgr 11). I detta andra avsnitt ämnar jag kortfattat presentera innehållet i en artikel författad av *Fridfeldt & Molin* från 2010, vilken handlar om bakgrunden till arbetet med att ta fram den nya kursplanen för ämnet Geografi. Med fokus på ämnet Geografi kommer relevanta delar av Lgr 11 att presenteras.

¹⁰ Sjöling, Niclas. (2016). *Geografi i skolan*, s. 27.

¹¹ Sjöling, Niclas. (2016). *Geografi i skolan*, s. 27.

3.3.1 Modern geografi i grundskola och gymnasium

Kortfattat handlar Anders Fridfeldts och Lena Molins artikel, vilken publicerades i den tredje volymen av *Geografiska notiser* år 2010, om det arbete de ansvarade för inför framtagandet av det som så småningom skulle komma att bli Lgr 11 och Gy 11. Uppdraget hade givits dem av alliansregeringen och det övergripande målet var att konstruera läroplaner som var mer konkreta och precisa än föregångarna. Gemensamt i uppdragsbeskrivningen för framtagandet av de båda läroplanerna, Lgr 11 och Lgy 11, var att båda skulle ha en genomgående struktur sinsemellan, där diverse hjälpparametrar av typen syftestexter och vilken slags kunskapsformer som skulle användas inom ämnet, särskilt framhölls som önskvärt av uppdragsgivaren. Skolverket hade utarbetat och lämnat anvisningar som noggrant gav vid handen ”[...] vilka rubriker, hur innehåll ska skrivas under varje rubrik och högst antal ord som får användas.”. Vidare hade Skolverket arbetat fram och angivit regler ”[...] för hur kunskapskraven ska skrivas fram [...] i form av en särskild matris där det framgår vilka begrepp som får användas för respektive betygsteg.”¹². Det arbete och uppdrag som Fridfeldt och Molin stod inför förefaller ha varit toppstyrt av Skolverket, men inom ramarna för denna uppsats ryms inte en diskussion kring detta förhållande.

Under arbetets gång med underlaget för de nya läroplanerna, diskuterades en gemensam syn fram inom arbetsgruppen gällande ämnet Geografi, och vilka områden inom ämnet som ansågs vara av störst vikt, samt vad som arbetsgruppen ansåg de facto borde läras ut till elever i samtliga Sveriges grund- och gymnasieskolor. Vidare menade Fridfeldt & Molin att intresset för ämnet Geografi hade ökat kraftigt under de senaste åren som föregick framtagandet av den nya läroplanen. Orsaken till detta förhållande anges vara att Geografiämnet aktualiserats med anledning av ökat samhällsintresse för klimat- och miljöfrågor. Författarna konstaterar att:

*”[...] geografi och dess förmåga att hantera rumslig kunskap om samhälls- och naturförändringar ger vid handen att en uppdatering av skolämnets övergripande syfte och mål är nödvändigt och som en konsekvens av detta förändras även delar av det centrala innehållet. Det är viktigt att skolans kursplaner aktualiseras och lever upp till de behov som finns i samhället.”*¹³

Författarna betonar alltså vikten av att skolans kursplaner uppdateras och aktualiseras för att leva upp till behov som förändrats över tid – författarna intar alltså ett dynamiskt

¹² Fridfeldt & Molin. (2010). *Modern geografi i skola och gymnasium*, s. 166.

¹³ Fridfeldt & Molin. (2010). *Modern geografi i skola och gymnasium*, s. 166.

förhållningssätt gentemot de samhällsförändringar de menar framträder, samt att skolan därmed bör anpassa sig till och acklimatisera sig i enlighet med ett modernt samhälle och dess syn på Geografi.

3.3.2 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011

Grundskolans senaste läroplan från 2011, eller som den kortfattat ofta benämns, *Lgr 11*, består huvudsakligen av tre viktiga delar: *den första delen* omfattar och handlar om skolans värdegrund och uppdrag, och omfattar, behandlar samt definierar en god lärandemiljö; *den andra delen* omfattar och handlar om övergripande mål och riktlinjer för utbildningen och lärandet i skolan; *den tredje delen*, slutligen, omfattar och handlar om grundskolans kursplaner, vilka kompletteras med kunskapskrav. Respektive ämnes kursplan innehåller olika delar, bland annat ämnens syfte, centrala innehåll och kunskapskrav.¹⁴

3.3.3 Kursplanen i Geografi

Det är Skolverket som har utfärdat kursplanerna gällande för grundskolans respektive olika ämnen. Ämnet Geografi regleras således av kursplanen, vilken fungerar som styrdokument för undervisningen i Geografi för årskurs 1-9. Kursplanen i sig består av ett antal olika delar, varav syftet med Geografiundervisningen inledningsvis tas upp. Syftesskrivningen omfattar vad undervisningen bör leda till. I stora drag handlar det om att utveckla kunskaper och förmågor.¹⁵ Sammanfattningsvis skall elevernas förmågor utvecklas genom undervisningen i Geografi genom att eleverna skall ges förutsättningar för att:

- ”• *analysera hur naturens egna processer och människors verksamheter formar och förändrar livsmiljöer i olika delar av världen,*
- *utforska och analysera samspel mellan människa, samhälle och natur i olika delar av världen,*
- *göra geografiska analyser av omvärlden och värdera resultaten med hjälp av kartor och andra geografiska källor, teorier, metoder och tekniker, och*
- *värdera lösningar på olika miljö- och utvecklingsfrågor utifrån överväganden kring etik och hållbar utveckling.*”¹⁶

¹⁴ Skolverket. (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* (Lgr11)

¹⁵ Skolverket. (2011). *Lgr 11*, s. 159.

¹⁶ Skolverket. (2011). *Lgr 11*, s. 159f.

I avsnittet som behandlar det centrala innehållet, framträder tre huvudsakliga delar, varav den tredje delen omfattar högstadiet, det vill säga årskurs 7-9, vilken är den del som är relevant i föreliggande uppsats. Denna del indelas i tre kategorier: *”Livsmiljöer”* och *”Geografins metoder, begrepp och arbetssätt”* samt *”Miljö, människor och hållbarhetsfrågor”*.¹⁷

I den del som behandlar de kunskapskrav, som kursplanen stipulerar, behandlas dessa noggrant och enligt ett givet språkbruk, vilket genomgående är detsamma oavsett vilket ämne det handlar om. Kunskapskraven beskrivs närmare och mer detaljerat för betygen E, C och A, med följande exempel på värderande ord för respektive betyg:

- Betyget E: *grundläggande, enkla och till viss del, i huvudsak, enkla.*
- Betyget C: *utvecklade och relativt väl, förhållandevis komplexa, relativt ändamålsenligt, relativt god.*
- Betyget A: *mycket goda, välutvecklade och väl, komplexa, ändamålsenligt och effektivt.*¹⁸
- Betygen D och B behandlas genomgående med följande fåordiga text: *”Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.”*, samt *”Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.”*¹⁹

Huruvida elever eller undervisande lärare uppfattar ovanstående ryms inte inom ramarna för denna uppsats, men nyligen har Skolverket presenterat nya riktlinjer för betygsättning, vilka torde underlätta för lärarna i bedömnings- och betygsättningsarbetet.

¹⁷ Skolverket. (2011). *Lgr 11*, s. 162f..

¹⁸ Skolverket. (2011). *Lgr 11*, s. 166f..

¹⁹ Skolverket. (2011). *Lgr 11*, s. 166f.

4 Resultat och diskussion

Enkätsvaren och resultaten presenteras i detta kapitel genom att, dels redogöra för dessa på ett jämförande och tematiserande sätt med hjälp av olika exempel på enkätsvar, och dels genom att redogöra för enkätsvaren och resultaten med hjälp av statistik och tabeller, vilka omfattar de delar av enkäten där eleverna rangordnar ämnet Geografi.

4.1 Elevenkäten och dess frågor

De frågor eleverna besvarar i enkäten berör deras generella tankar om, och attityder till, ämnet Geografi. Enkäten omfattar vad eleverna har för tankar kring Geografi, och vad eleverna uppfattar vara det viktigaste att lära sig inom ämnet, samt varför de har den uppfattningen. Eleverna har även svarat på hur de själva upplevt tidigare undervisning i Geografi, samt hur de upplever omfattningen av geografiundervisningen. Vidare har eleverna rangordnat ämnet Geografi i förhållande till de övriga SO-ämnena – Historia, Religionskunskap och Samhällskunskap – dels utifrån hur eleverna själva gillar skolämnet Geografi, och dels utifrån hur viktigt eleverna uppfattar geografiämnet vara i jämförelse med de övriga SO-ämnena. Ytterligare en fråga som enkäten omfattar, är huruvida eleverna uppfattar det vara bäst för dem själva om geografiundervisningen ges varje termin/läsår eller varierande termin/läsår.

4.2 Två tillvägagångssätt att presentera enkätsvaren

Enkätsvaren presenteras i denna uppsats på två olika vis; dels på ett jämförande och tematiserande sätt med syfte att finna och belysa särskilda temata och generella drag; och dels med hjälp av presentation av statistik, där elevernas rangordning ligger till grund för det presenterade statistiska materialet. Anledningen till det valda tillvägagångssättet är att kunna extrahera så mycket som möjligt ur enkätsvaren, vilket förhoppningsvis medför att uppsatsen blir mer intressant, innehållsrik, diversifierad och omfattande än om endast det ena, eller det andra, sättet skulle ha använts.

4.3 Elevenkätens resultat

Kortfattat visar elevenkätens resultat att pojkar överlag är mer begeistrate över och generellt mer positivt inställda till ämnet Geografi än vad flickorna är, men att det samtidigt är möjligt att skönja differenser inom grupperna pojkar och flickor gällande deras tankar och attityder angående ämnet Geografi.

Elevernas attityder skiljer sig således åt, dels beroende på vilket kön de tillhör, och dels beroende på vilken skolklass eller årskurs de går i. Se vidare i avsnitt 4, som behandlar och presenterar enkätsvaren och resultaten samt diskuterar dessa närmare.

4.4 Elevernas svar i enkätens öppna frågor

Svaren, som presenteras under denna rubrik, hör ur de delar av enkäterna som definieras som *öppna frågor*, vilka korrelerar till de ämnesspecifika delarna av enkäten. Nedan följer några kännetecknande exempel på svar som eleverna lämnat i enkäten.

4.4.1 Ämnet Geografi – elevernas tankar

Ämnet Geografi – vad tänker du på då?

På denna fråga har eleverna bland annat svarat att de tänker på länder, städer, kartor, världsdelar och kontinenter, väder och klimat, sjöar och hav, landskap, naturen, skog, jordens befolkning, olika folkslag och folkgrupper, platser, olika länders syn på olika frågor, samhället, hur olika saker och ting förändras i världen, samt jordens och olika länders/städers historia.

Genomgående nämner eleverna kartor, länder och städer, vilket sannolikt motsvarar den traditionella bilden av vad Geografiämnet innebär och omfattar.

En positiv svarscommentar från en pojke i årskurs 8: *"Jag tycker om geografi väldigt mycket. Det är fantastiskt!"*. En pojkes i årskurs 7 svar som också utmärker sig i positiv bemärkelse är: *"Länder, städer, sjöar, hav, roligt, häftigt."*

En flicka i årskurs 9 svarar att: *"Första tanken är kartan, olika platsers position, men allt mer tänker jag på geografi som likt NO-ämnena. En bild av världens situation."*. Detta svar finner jag vara mycket intressant, eftersom Geografi vanligtvis helt inordnas under SO-blocket. Det är i framtiden således möjligt att Naturgeografi eventuellt skall, eller bör, inordnas under NO-blocket, och att Kulturgeografi eventuellt skall, eller bör, inordnas under SO-blocket. Alltså, under både NO- och SO-blocken.

En negativ svarscommentar från en flicka i årskurs 7: *"Tråkigt men nödvändigt."*. Vad gäller denna elev och de övriga svar hon givit i enkäten, framstår det som möjligt att hon är skoltrött och omotiverad till att gå i skolan överhuvudtaget, oavsett vilket ämne det handlar om.

4.4.2 Vad eleverna tycker om ämnet Geografi

Vad tycker du om skolämnet Geografi?

Elevsvaren är till största del positiva, emedan ett fåtal visar en negativ inställning till skolämnet Geografi. Nedan följer några exempel:

Flicka, årskurs 9: *"Spännande! Jag gillar att läsa om världen (kanske mer samhällskunskap) men geografi ger många goda verktyg i livet."*. Den positiva attityd som flickan uppvisar tjänar som exempel på hur flera andra elever svarade i enkäten.

Pojke, årskurs 7: *"Jag tycker att det är spännande, roligt och intressant för att man får lära sig namn på städer, orter, länder och världsdelar. Men även vilka naturresurser som finns där."*. Denna pojke uppvisar, liksom flickan ovan, en otvetydigt positiv attityd till ämnet Geografi.

Pojke, årskurs 8: *"Det är inte nödvändigt, för när i helvete skulle jag behöva veta hur kontinenterna rör sig om jag t.ex. står och plockar upp varor i en affär."*. Detta elevsvar

framstår eventuellt som en aning desillusionerat (eller provokativt)? Oavsett vilket, är pojkens språkbruk ovårdat och attityden gentemot Geografi är övertydligt negativ.

Flicka, årskurs 8: *"Det är roligt och allmänbildande men ganska svårt eftersom det är så omfattande."* Fastän att flickan upplever att ämnet är svårt och omfattande, uppvisar hon en positiv attityd i förhållande till Geografi.

4.4.3 Vad är mest viktigt att lära sig inom Geografi

Vad tycker du är det viktigaste att lära sig inom Geografi?

De flesta eleverna svarar att kartor, länder, städer och platser är det som är mest viktigt att lära sig i ämnet Geografi. Ett flertal elever, fem pojkar och sju flickor, lämnar inte något svar, utan har valt att inte svara på denna fråga.

Flicka, årskurs 7: *"Inom geo är det olika platser, städer, länder så man vet var de finns osv."*

Pojke, årskurs 8: *"Kartan. Så att man ska kunna orientera sig i samhället och i världen."*
En annan pojke i samma årskurs svarar: *"Hur vi påverkar planeten för att inte göra sånt som förstör planeten."*

Flicka, årskurs 9: *"Varför världen ser ut som den gör och hur vi människor påverkar det."* En annan flicka i samma årskurs svarar: *"Om samhället, fattiga och rika. Man lär sig hur det ser ut i andra världsdelar."*

4.4.4 Elevers tankar kring tidigare undervisning i skolämnet Geografi

Om du tänker tillbaka på den geografiundervisning du har haft tidigare i skolan, vad skulle du säga att ni har gått igenom då?

På denna fråga svarar eleverna överlag att de tänker på Världen, Europa, klimat, länder, kartor, världsdelar, Sverige, landskap i Sverige och namn på platser.

Flicka, årskurs 8: *"Europakartan, Sveriges landskap och Sveriges städer, sjöar och berg."* En annan flicka i samma årskurs svarar: *"Vad huvudstäderna är i europa och öar och bergskedjor i europa jobbade vi bara med."* En tredje flicka i årskurs 9 svarar: *"Mycket länder i Europa, världsdelar, hav, sjöar, plattorna, fattigdom, naturresurser."*

En pojke i årskurs 7 svarar: *"Viktiga svenska städer och alla europeiska länder och huvudstäder."* En annan pojke i samma årskurs svarar: *"Länder och huvudstäder i Europa. Mycket om landskap, deltar osv."*

Pojke, årskurs 8: *"På mellanstadiet var det nästan bara kartan. Blev mer om andra saker i 6:an. T.ex. kontinentplattor osv."*

Elevsvaren ger lite olika bud om elevernas tankar gällande tidigare undervisning i ämnet Geografi. En möjlig förklaring till detta är att eleverna tidigare, alltså under mellanstadiet, gått i olika skolor och då fått geografiundervisning med olika ämnesinnehåll, alternativt att eleverna lagt olika delar av tidigare undervisning på minnet.

4.4.5 Tillräcklig undervisning i Geografi eller mer eller mindre undervisning

Tycker du att den geografiundervisning du får är tillräcklig, eller skulle du vilja ha mer eller mindre?

I nedanstående tabell redovisas elevernas uppfattning och tankar om hur mycket undervisning de får i ämnet Geografi. Det vill säga om eleverna är av uppfattningen att de vill ha mer eller mindre alternativt att de tycker att de får tillräckligt med geografiundervisning.

Tabell 1. Undervisningsmängd i ämnet Geografi (mindre, tillräcklig, mer).

	Årskurs 7		Årskurs 8		Årskurs 9		Årskurs 7-9		Totalt
	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	
<i>Vill ha mindre</i>	-	3	1	-	1	-	2	3	5
<i>Tillräckligt</i>	10	9	7	8	6	9	23	26	49
<i>Vill ha mer</i>	2	1	1	2	2	3	5	6	11

Jämfört med flickorna tenderar pojkarna i årskurs 7 att vara mer tillfreds med mängden geografiundervisning de får. I årskurs 7 är det fler flickor som vill ha mindre undervisning jämför med pojkar i samma årskurs, likväl som att flickorna i årskurs 7 vill ha mindre geografiundervisning jämfört med hela årskurs 8 och hela årskurs 9. Eleverna i årskurs 8 är till övervägande del tillfreds med mängden geografiundervisning de får. Eleverna i årskurs 9 är överlag tillfreds med mängden geografiundervisning de får, men tenderar samtidigt att vilja ha mer undervisning jämfört med vad de tidigare har fått.

Reflektion: Det skulle kunna vara så att ju äldre eleverna är, desto mer studiemedvetna är de, och att de då även är mer medvetna och måna om sina studier, eftersom många av eleverna inom en snar framtid skall vidare till gymnasiet.

4.4.6 Geografiundervisning varje termin/läsår eller varierande termin/läsår

<p><i>Vilket fungerar bäst för dig – att ha geografi varje termin/läsår, eller att ha geografi varierande termin/läsår?</i></p>

Det är fler elever som vill ha geografiundervisning varje termin/läsår (totalt 30 elever i samtliga årskurser) jämfört med hur många elever som vill ha geografiundervisning varierande termin/läsår (totalt 24 elever i samtliga årskurser). Totalt tio elever har svarat att det inte spelar någon roll om geografiundervisningen försiggår varje termin/läsår eller varierande termin/läsår. Överlag är det de elever som inte gillar Geografi som vill ha varierande termin/läsår. Flickorna vill oftare ha geografiundervisning varierande termin/läsår jämfört med pojkarna, som i sin tur oftare vill ha geografiundervisning varje termin/läsår.

Nedan följer några exempel på motiveringar till varför eleverna föredrar den ena eller den andra varianten på geografiundervisning.

Pojke som vill ha undervisning varje termin/läsår: *”Man får repetition samtidigt som man lär sig geografi snabbare.”*. En annan pojke, som motiverar sitt svar på ungefär samma sätt: *”Repetition, så att man kommer ihåg det som man lärt sig i alla fall.”*. En tredje

pojke motiverar samma svar som föregående två pojkar på följande sätt: *"För om man skippar det i en termin så blir det lättare att man glömmet."*, vilket är snarlikt det svar som en flicka lämnar: *"Varje termin, annars kanske man glömmet och måste läsa om."*

Nedan följer några exempel på elevmotiveringar till varför eleverna föredrar att ha geografiundervisning varierande termin/läsår.

Flicka, som inte gillar geografiämnet: *"Vi behöver inte ha mer."*. En annan flicka, som inte heller gillar geografi, motiverar sitt svar varför även hon vill ha geografiundervisning varierande termin/läsår: *"Det är inte så viktigt."*. En tredje flicka svarar att hon vill ha varierande termin/läsår: *"Så att det inte blir för mycket repetition."*. En fjärde flicka avviker från de ovan nämnda på så sätt att hon gillar geografiämnet: *"Jag vill också ta del av andra ämnen i SO:n och lära mig andra områden också."*

Skillnaderna mellan de elever som gillar Geografi och de som inte gillar ämnet, framträder relativt tydligt i elevernas motiveringar till huruvida eleverna vill ha geografiundervisning varje termin/läsår eller varierande termin/läsår.

4.5 Elevernas svar i enkätens slutna frågor - rangordning av SO-ämnena

Svaren och de statistiska resultat som presenteras under denna rubrik, är tagna från de delar av enkäten som definieras som *slutna frågor*, vilka korrelerar till den rangordning som eleverna gjorde. För tydlighets skull framställs data med hjälp av tabeller och diagram, vilka i sig tjänar till att redovisa de svar som eleverna har lämnat.

4.5.1 Tycker eleverna att Geografi är ett viktigt skolämne

Geografi är ett viktigt skolämne. Instämmer du eller håller du inte med? Ringa in valfri siffra på en skala 1-10, där 1 motsvarar att du inte håller med, och där 10 motsvarar att du instämmer helt.

Eleverna har besvarat ovanstående fråga och påstående i elevenkäten genom att gradera om de inte håller med eller om de instämmer i påståendet. Pojkarnas och flickornas

graderingar redogörs för separat var för sig och avslutas med att samtliga elevers, alltså både pojkars och flickors, graderingar redogörs för i samlad form. Därefter redogörs för genomsnittliga medelvärden och medianvärden.

4.5.1.1 Pojkarnas graderingar huruvida geografiämnet är viktigt eller ej

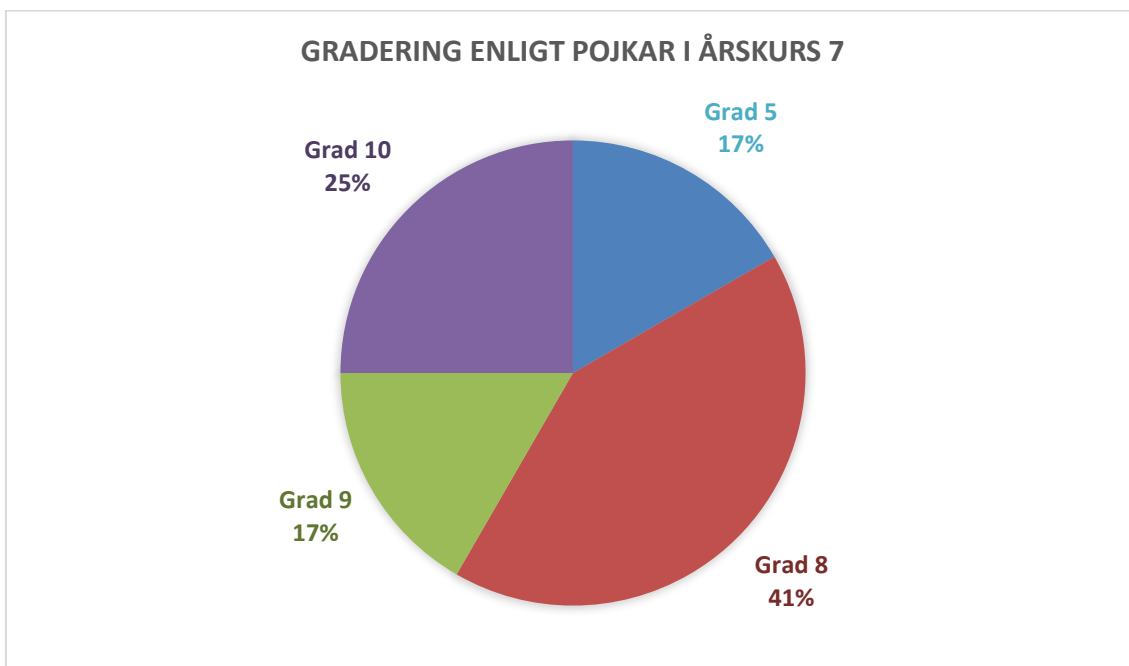
Gradering angiven på en skala 1-10 enligt pojkar i årskurs 7-9 redovisas nedan i tabell 2. Efter sammanställning och analys av insamlad data i elevenkäten, framträder ett tydligt mönster som visar att en klar majoritet av pojkarna graderar geografiämnet mycket högt, vilket innebär att de i stor utsträckning instämmer i påståendet att ämnet Geografi är ett viktigt skolämne.

Tabell 2. Gradering av hur viktigt geografiämnet är enligt pojkar i årskurserna 7-9. Kursiverad stil anger grader och övriga siffror anger antal av respektive grad baserade på pojkarnas enkätsvar.

POJKARS GRADERING				
<i>Gradering</i>	<i>Årskurs 7</i>	<i>Årskurs 8</i>	<i>Årskurs 9</i>	<i>Samtliga</i>
<i>1</i>	-	1	-	1
<i>2</i>	-	-	-	-
<i>3</i>	-	-	1	1
<i>4</i>	-	-	-	-
<i>5</i>	2	-	1	3
<i>6</i>	-	-	-	-
<i>7</i>	-	1	4	5
<i>8</i>	5	1	-	6
<i>9</i>	2	4	1	7
<i>10</i>	3	3	2	8
S:a pojkar	12	10	9	31

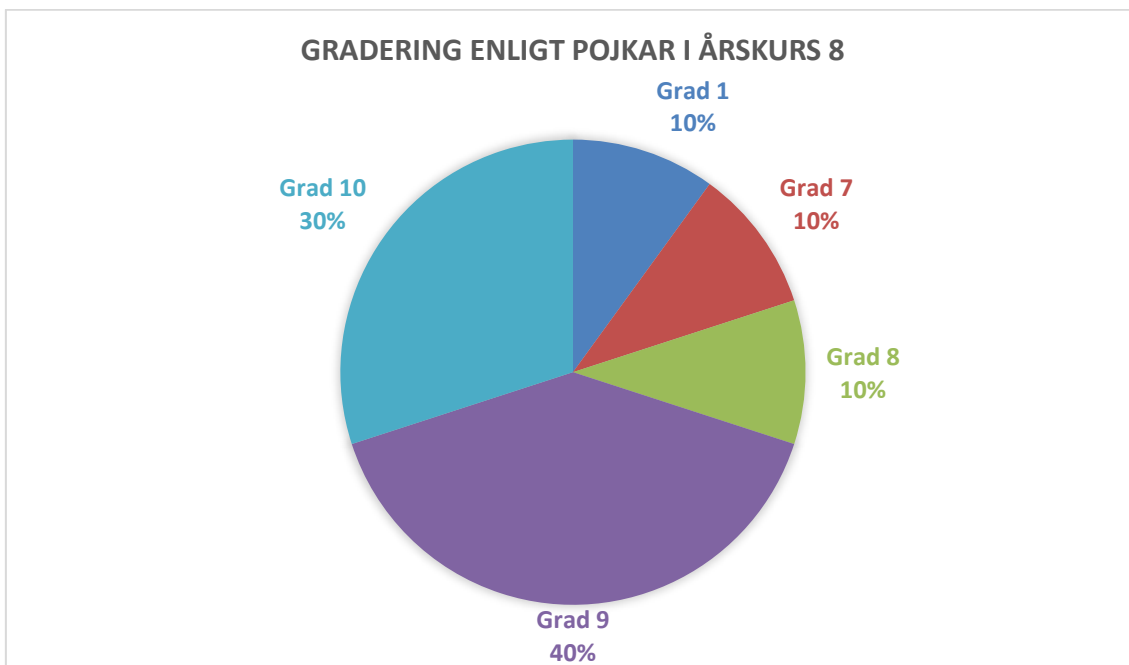
I ett försök att tydliggöra pojkarnas gradering av geografiämnet, redovisas deras svar med hjälp av cirkeldiagram som visar procentuell fördelning (se nedan Diagram 1 till och med Diagram 4). Dessutom redovisas pojkarnas gradering i ett stapeldiagram som visar antal istället för procentuell fördelning, vilket är bättre eftersom deltagarantalet är lågt (se nedan Diagram 5).

Diagram 1. Gradering enligt pojkar i årskurs 7 huruvida de anser att geografiämnet är viktigt eller ej.

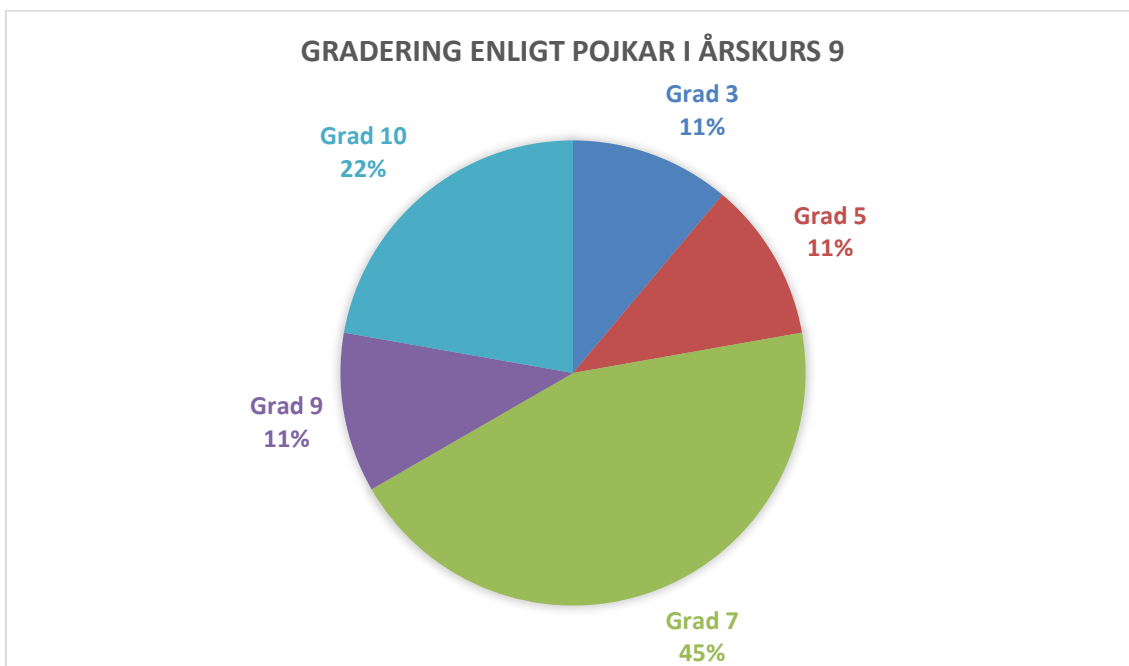
Gradering enligt pojkar i årskurs 7, där graderingen är angiven på en skala 1-10 och där procentuell fördelning anges.

Diagram 2. Gradering enligt pojkar i årskurs 8 huruvida de anser att geografiämnet är viktigt eller ej.

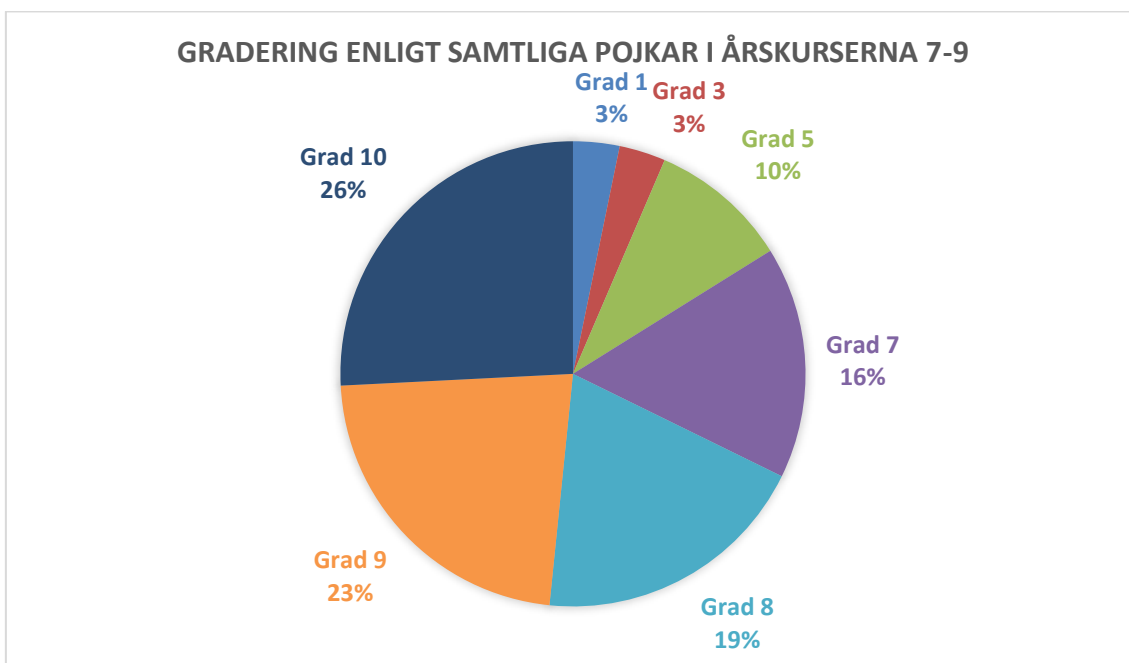
Gradering enligt pojkar i årskurs 8, där graderingen är angiven på en skala 1-10 och där procentuell fördelning anges.

Diagram 3. Gradering enligt pojkar i årskurs 9 huruvida de anser att geografiämnet är viktigt eller ej.

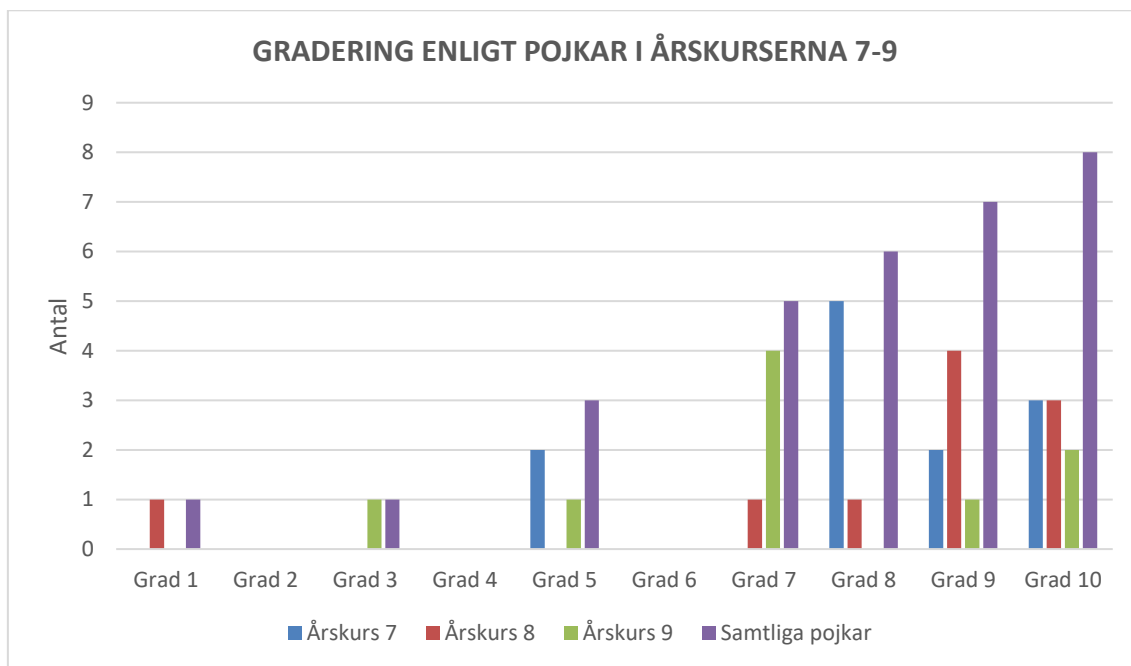
Gradering enligt pojkar i årskurs 9, där graderingen är angiven på en skala 1-10 och där procentuell fördelning anges.

Diagram 4. Gradering enligt samtliga pojkar i årskurserna 7-9 huruvida de anser att geografiämnet är viktigt eller ej.

Gradering enligt samtliga pojkar i årskurserna 7-9, där graderingen är angiven på en skala 1-10 och där procentuell fördelning anges.

Diagram 5. Gradering enligt pojkar i årskurserna 7-9, dels årskursvis och dels sammantaget, huruvida de anser att geografiämnet är viktigt eller ej.

Gradering enligt samtliga pojkar i årskurserna 7-9, där graderingen är angiven på en skala 1-10, och där pojkarnas graderingar är angivna i antal som visualiseras med hjälp av olikfärgade kulörta staplar.

4.5.1.2 Flickornas graderingar huruvida geografiämnet är viktigt eller ej

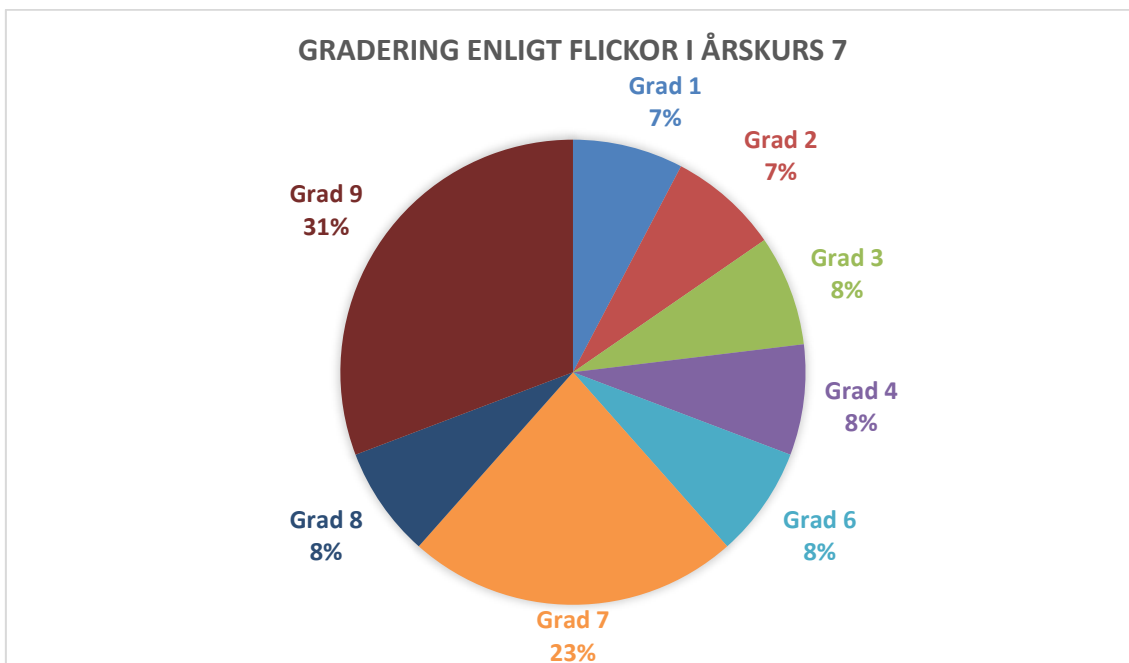
Gradering angiven på en skala 1-10 enligt flickor i årskurs 7-9 redovisas nedan i tabell 3. Efter sammanställning av insamlad data i elevenkäten, framträder på samma vis som hos pojkarna ett tydligt mönster, fast med vissa skillnader jämfört med pojkarna, nämligen dels att flickorna graderar hur viktigt geografiämnet är en aning mindre högt, och dels att ett litet större antal flickor graderar geografiämnet mycket lågt jämfört med pojkarna. En klar majoritet av flickorna graderar geografiämnet högt, vilket innebär att de till största del instämmer i påståendet att ämnet Geografi är ett viktigt skolämne.

Tabell 3. Gradering av hur viktigt geografiämnet är enligt flickor i årskurserna 7-9. Kursiverad stil anger grader och övriga siffror anger antal av respektive grad baserade på flickornas enkätsvar.

FLICKORS GRADERING				
<i>Gradering</i>	<i>Årskurs 7</i>	<i>Årskurs 8</i>	<i>Årskurs 9</i>	<i>Samtliga</i>
<i>1</i>	1	-	-	1
<i>2</i>	1	-	-	1
<i>3</i>	1	-	-	1
<i>4</i>	1	-	-	1
<i>5</i>	-	1	1	2
<i>6</i>	1	-	1	2
<i>7</i>	3	2	5	10
<i>8</i>	1	4	2	7
<i>9</i>	4	3	1	8
<i>10</i>	-	1	2	3
<i>S:a flickor</i>	13	11	12	36

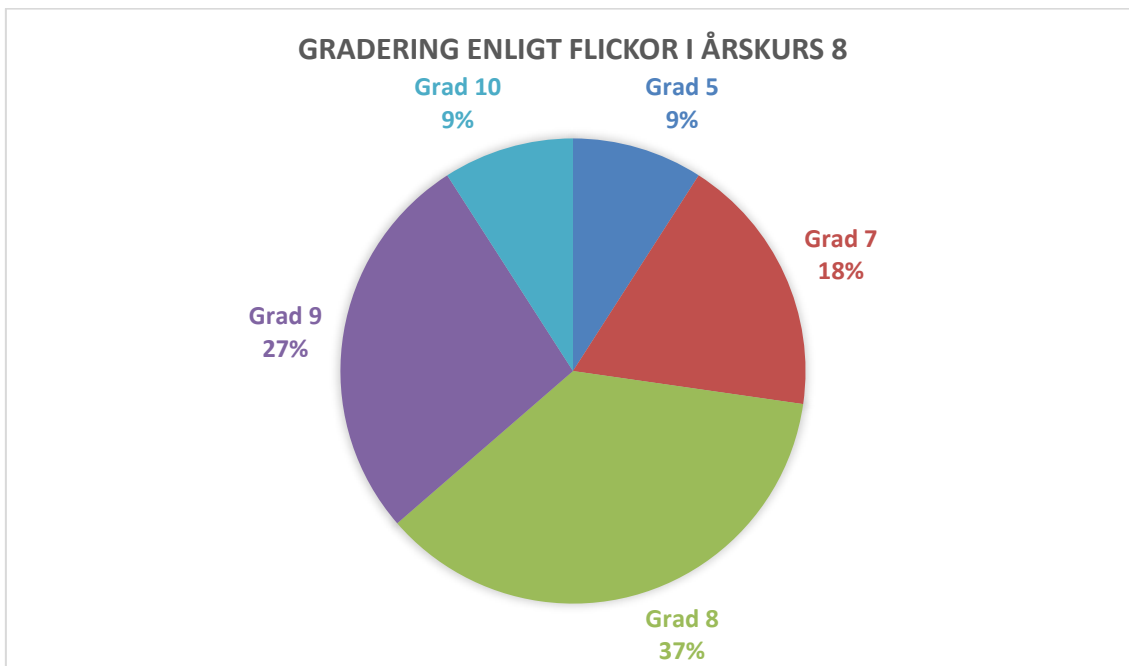
I Diagram 6 till och med Diagram 9 (se nedan) redovisas flickornas graderingar på samma vis som pojkarnas dito.

Diagram 6. Gradering enligt flickor i årskurs 7 huruvida de anser att geografiämnet är viktigt eller ej.

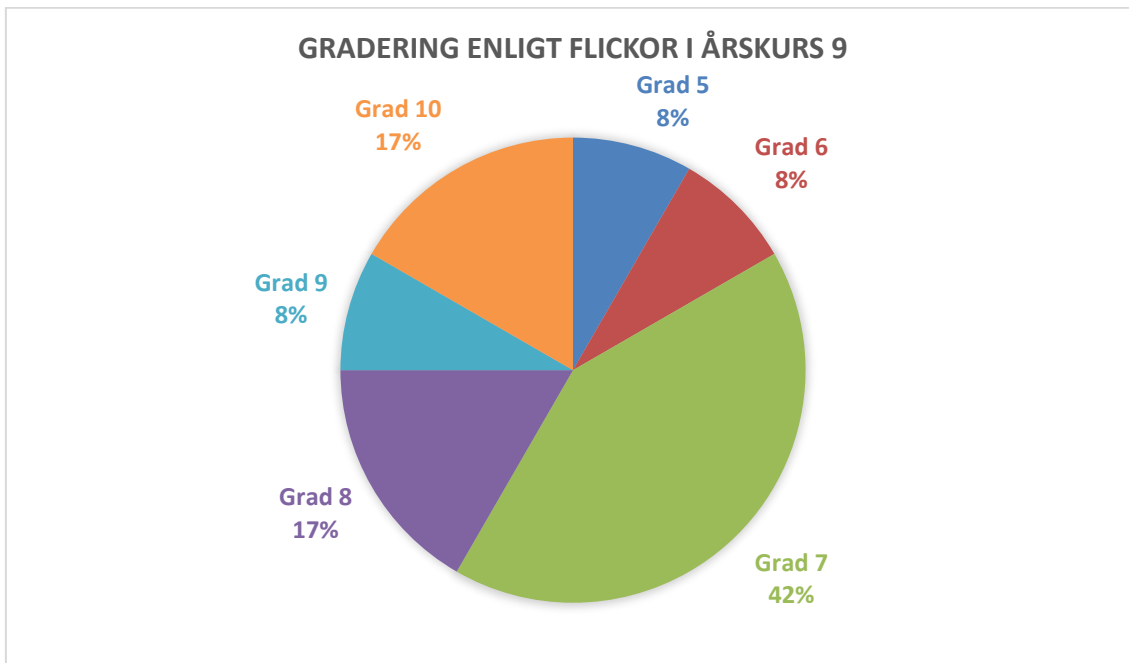
Gradering enligt flickor i årskurs 7, där graderingen är angiven på en skala 1-10 och där procentuell fördelning anges.

Diagram 7. Gradering enligt flickor i årskurs 8 huruvida de anser att geografiämnet är viktigt eller ej.

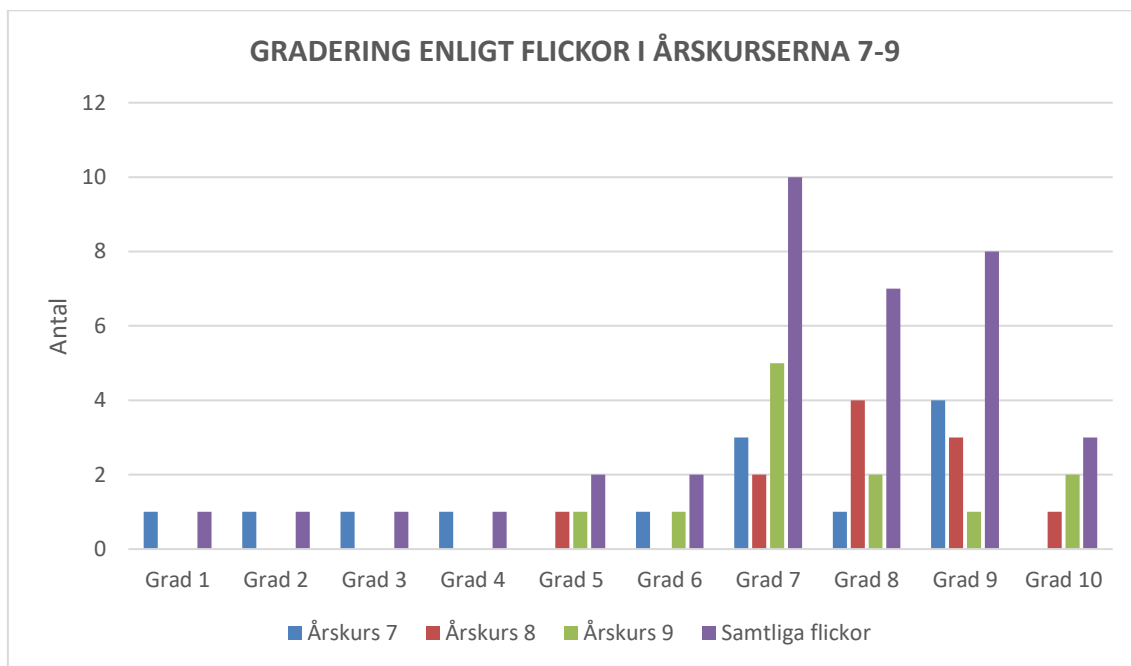
Gradering enligt flickor i årskurs 8, där graderingen är angiven på en skala 1-10 och där procentuell fördelning anges.

Diagram 8. Gradering enligt flickor i årskurs 9 huruvida de anser att geografiämnet är viktigt eller ej.

Gradering enligt flickor i årskurs 9, där graderingen är angiven på en skala 1-10 och där procentuell fördelning anges.

Diagram 9. Gradering enligt flickor i årskurserna 7-9, dels årskursvis och dels sammantaget, huruvida de anser att geografiämnet är viktigt eller ej.

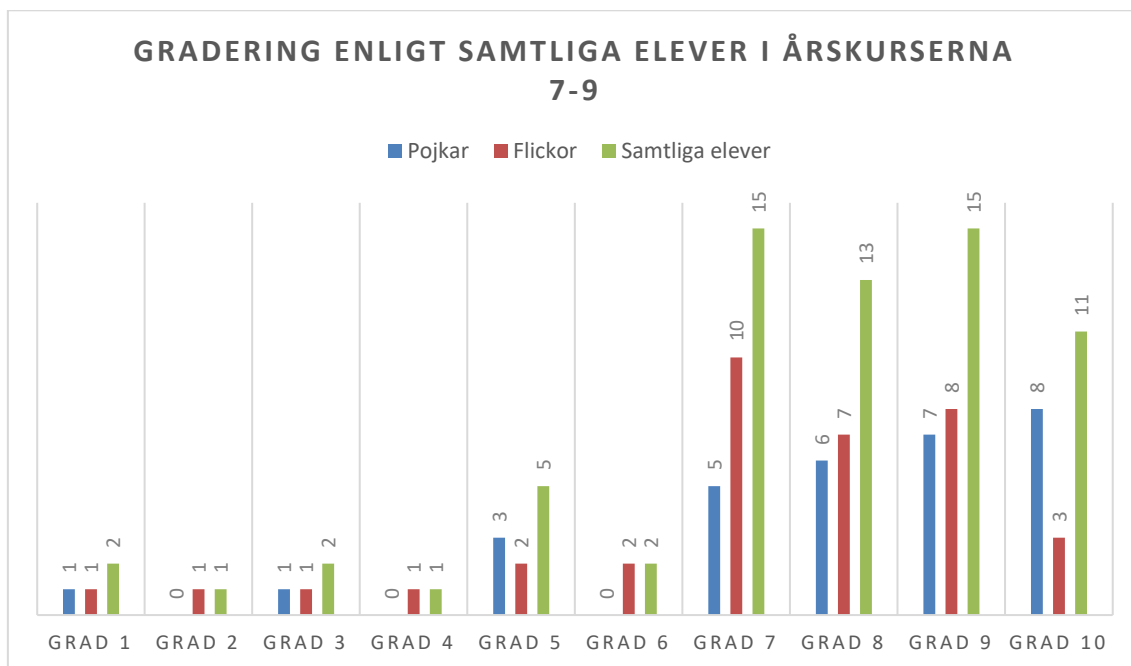

Gradering enligt samtliga flickor i årskurserna 7-9, där graderingen är angiven på en skala 1-10, och där flickornas graderingar är angivna i antal som visualiseras med hjälp av olikfärgade kulörta staplar.

4.5.1.3 Samtliga elevers graderingar huruvida geografiämnet är viktigt

För tydlighets skull är samtliga elevers graderingar huruvida de tycker att geografiämnet är viktigt eller ej samlade i nedanstående stapeldiagram (se nedan Diagram 10). Det framstår som klart och tydligt att eleverna överlag anser att geografiämnet är viktigt. Några framträdande likheter och skillnader mellan pojkars och flickors graderingar har redogjorts för i föregående delavsnitt.

Diagram 10. Gradering enligt samtliga elever, pojkar och flickor, i årskurserna 7-9 huruvida de anser att geografiämnet är viktigt eller ej.

Gradering enligt samtliga elever, pojkar och flickor, i årskurserna 7-9, där graderingen är angiven på en skala 1-10, och där samtliga elevers graderingar är angivna i antal som visualiseras med hjälp av olikfärgade kulörta staplar.

4.5.1.4 Genomsnittliga medelvärden angående elevernas graderingar

De genomsnittliga medelvärdena för elevernas graderingar i respektive årskurs och för samtliga totalt redovisas för nedan i tabell 4. Som framgår av tabellen ligger den största skillnaden mellan pojkar och flickor i årskurs 7, emedan årskurs 8 och 9 uppvisar genomsnittliga medelvärden som befinner sig närmare varandra i jämförelse mellan pojkar och flickor. De totala medelvärdena för respektive pojkar, flickor och samtliga elever skiljer sig inte så markant åt, även om en viss skillnad föreligger. Deltagarantalet i denna enkätundersökning understiger 100 till antalet, vilket vanligtvis medför att genomsnittliga medelvärden sällan räknas ut. Detta till trots är genomsnittliga medelvärden ändå uträknade i föreliggande uppsats.

Tabell 4. Genomsnittliga medelvärden för elevernas gradering huruvida de anser att geografiämnet är viktigt eller ej.

GENOMSNISSLIGA MEDELVÄRDEN				
	Årskurs 7	Årskurs 8	Årskurs 9	Totalt
Pojkar	8,17	8,20	7,22	7,90
Flickor	6,23	8,00	7,58	7,47
Samtliga	7,20	8,10	7,40	7,69

4.5.1.5 Medianvärden angående elevernas graderingar

Medianvärden för respektive pojkar, flickor och samtliga elever i de olika årskurserna redogörs för i tabell 5. Vid en jämförelse mellan medianvärden och genomsnittliga medelvärden i tabell 4, framträder skillnader vid jämförelse mellan tabell 4 och tabell 5. Totalt sett, för årskurs 7 och årskurs 8, är till exempel medianvärdet högre än det genomsnittliga medelvärdet, emedan det omvända förhållandet råder för årskurs 9, där istället medianvärdet är lägre än det genomsnittliga medelvärdet. Totalt sett, för samtliga elever, är det genomsnittliga medelvärdet högre än medianvärdet.

Tabell 5. Medianvärden för elevernas gradering huruvida de anser att geografiämnet är viktigt eller ej.

MEDIANVÄRDEN				
	Årskurs 7	Årskurs 8	Årskurs 9	Totalt
Pojkar	8	9	7	8
Flickor	7	8	7	7,5
Samtliga	8	9	7	7

4.5.2 SO-ämnenas rangordning beroende på vilka ämnen eleverna gillar

Om du får rangordna SO-ämnena efter hur mycket du själv gillar dem, hur skulle du placera dem då? Siffran 1 motsvarar högsta rank (bäst) och siffrarn 4 motsvarar lägsta rank (sämst).

I tabell 6 till och med tabell 8 redovisas hur mycket eleverna gillar respektive SO-ämne. Av samtliga elever var det två pojkar och en flicka som valde att inte svara på frågan där eleverna rangordnar SO-ämnena efter hur mycket de gillar dem.

Tabell 6. Rangordning av SO-ämnena enligt pojkar huruvida de gillar ämnena eller ej.

	POJKAR															
	Årskurs 7				Årskurs 8				Årskurs 9				Årskurs 7-9			
	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>
Rank 1	7	4	-	-	5	2	1	1	1	5	-	3	13	11	1	4
Rank 2	4	6	1	-	2	3	3	1	3	1	2	3	9	10	6	4
Rank 3	-	1	2	8	1	4	3	1	3	2	3	1	4	7	8	10
Rank 4	-	-	8	3	1	-	2	6	2	1	4	2	3	1	14	11

Siffrorna anger antal pojkar som rangordnat respektive ämne.

Tabell 7. Rangordning av SO-ämnena enligt flickor huruvida de gillar ämnena eller ej.

	FLICKOR															
	Årskurs 7				Årskurs 8				Årskurs 9				Årskurs 7-9			
	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>
Rank 1	5	2	4	1	3	4	-	4	4	-	2	6	12	6	6	11
Rank 2	2	3	3	4	1	3	3	4	5	2	4	1	8	8	10	9
Rank 3	2	4	3	3	2	3	6	-	2	3	4	3	6	10	13	6
Rank 4	3	3	2	4	5	1	2	3	1	7	2	2	9	11	6	9

Siffrorna anger antal flickor som rangordnat respektive ämne.

Tabell 8. Rangordning av SO-ämnena enligt samtliga elever huruvida de gillar ämnena eller ej.

	SAMTLIGA ELEVER															
	Årskurs 7				Årskurs 8				Årskurs 9				Årskurs 7-9			
	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>
Rank 1	12	6	4	1	8	6	1	5	5	5	2	9	25	17	7	15
Rank 2	6	9	4	4	3	6	6	5	8	3	6	4	17	18	16	13
Rank 3	2	5	5	11	3	7	9	1	5	5	7	4	10	17	21	16
Rank 4	3	3	10	7	6	1	4	9	3	8	6	4	12	12	20	20

Siffrorna anger antal elever som rangordnat respektive ämne.

Bland pojkarna är Historia och Geografi de mest populära SO-ämnena, varav Historia är det ämne de gillar allra mest och rankar högst. Samhällskunskap och Religionskunskap är de ämnen som pojkarna gillar minst, varav Religionskunskap är det ämne som pojkarna gillar allra minst och rankar lägst.²⁰

Bland flickorna är Historia och Samhällskunskap de SO-ämnena de gillar mest, varav Historia är det ämne flickorna gillar allra mest och rankar högst. Religionskunskap rangordnar flickorna mestadels som rank 2 och 3 med högst koncentration på rank 3. Geografi är det ämne flickorna gillar minst och rankar lägst.²¹

I sammanställningen över samtliga elevers rangordning är Historia det ämne som rankas högst. Geografi ranks näst högst. Samhällskunskap och Religionskunskap rankas lägst.²²

Det föreligger både likheter och skillnader mellan hur pojkar respektive flickor rangordnar SO-ämnena efter hur de gillar ämnena. Likheten är uppenbar, då ämnet Historia ranks högst av både pojkar och flickor. En skillnad ligger i det näst högst rankordnade ämnet, där pojkarna rankar Geografi och flickorna rankar Samhällskunskap. Ytterligare en skillnad återfinns i det lägst rankade ämnet, där pojkarna placerar Religionskunskap och där flickorna i sin tur placerar Geografi.

²⁰ Tabell 6. Rangordning av SO-ämnena enligt pojkar huruvida de gillar ämnena eller ej.

²¹ Tabell 7. Rangordning av SO-ämnena enligt flickor huruvida de gillar ämnena eller ej.

²² Tabell 8. Rangordning av SO-ämnena enligt samtliga elever huruvida de gillar ämnena eller ej.

4.5.3 SO-ämnenas rangordning beroende på hur viktiga eleverna tycker de är

Om du får rangordna SO-ämnena efter hur viktiga du tycker att de är, hur skulle du placera dem då? Siffran 1 motsvarar högsta rank (mest viktigt) och siffran 4 motsvarar lägsta rank (minst viktigt).

I tabell 9 till och med tabell 11 rangordnar eleverna hur viktiga de tycker att SO-ämnena är. Av samtliga elever var det två pojkar och en flicka som valde att inte svara på frågan där eleverna rangordnar SO-ämnena efter hur viktiga de tycker att ämnena är.

Tabell 9. Pojkars rangordning av SO-ämnena efter hur viktiga de tycker att ämnena är.

	POJKAR															
	Årskurs 7				Årskurs 8				Årskurs 9				Årskurs 7-9			
	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>
<i>Rank 1</i>	2	-	2	7	3	1	2	3	1	2	-	6	6	3	4	16
<i>Rank 2</i>	3	3	2	3	2	4	1	2	3	4	-	2	8	11	3	7
<i>Rank 3</i>	2	6	2	1	2	4	2	1	2	1	6	-	6	11	10	2
<i>Rank 4</i>	4	2	5	-	2	-	4	3	3	2	3	1	9	4	12	4

Siffrorna anger antal pojkar som rangordnat respektive ämne.

Tabell 10. Flickors rangordning av SO-ämnena efter hur viktiga de tycker att ämnena är.

	FLICKOR															
	Årskurs 7				Årskurs 8				Årskurs 9				Årskurs 7-9			
	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>
<i>Rank 1</i>	6	-	2	4	2	1	1	7	3	-	2	7	11	1	5	18
<i>Rank 2</i>	-	4	6	2	2	7	1	1	3	3	3	3	5	14	10	6
<i>Rank 3</i>	1	5	1	5	2	2	5	2	3	4	3	2	6	11	9	9
<i>Rank 4</i>	5	3	3	1	5	1	4	1	3	5	4	-	13	9	11	2

Siffrorna anger antal flickor som rangordnat respektive ämne.

Tabell 11.Samtliga elevers rangordning av SO-ämnena efter hur viktiga de tycker att ämnena är.

SAMTLIGA ELEVER																
	Årskurs 7				Årskurs 8				Årskurs 9				Årskurs 7-9			
	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>	<i>Hi</i>	<i>Ge</i>	<i>Re</i>	<i>Sh</i>
<i>Rank 1</i>	8	-	4	11	5	2	3	10	4	2	2	13	17	4	9	34
<i>Rank 2</i>	3	7	8	5	4	11	2	3	6	7	3	5	13	25	13	13
<i>Rank 3</i>	3	11	3	6	4	6	7	3	5	5	9	2	12	22	19	11
<i>Rank 4</i>	9	5	8	1	7	1	8	4	6	7	7	1	22	13	23	6

Siffrorna anger antal elever som rangordnat respektive ämne.

Bland pojkarna är Samhällskunskap det ämne som rankas högst i rangordningen över hur viktiga pojkarna tycker att respektive SO-ämne är. Historia är det ämne som pojkarna rankar näst högst. Om man tar hänsyn till både rank 1 och rank 2 blir rangordningen en annan, eftersom Historia och Geografi då når samma antal, nämligen 14 vardera, och därmed delar rank 2. Religionskunskap är det ämne som pojkarna rangordnar lägst och tycker är minst viktigt av SO-ämnena.²³

Även flickorna rangordnar Samhällskunskap som det mest viktiga ämnet bland SO-ämnena. Liksom pojkarna rangordnar flickorna Historia högt, samtidigt som Historia är det ämne som flickorna paradoxalt nog rangordnar som det minst viktiga ämnet av SO-ämnena. Geografi rankas som det näst minst viktiga ämnet av flickorna och Religionskunskap rangordnas som det minst viktiga ämnet av SO-ämnena, samtidigt som Geografi och Religionskunskap når samma totalrank om både rank 3 och rank 4 tas med i beräkningarna.²⁴

Både pojkar och flickor tycker således att Samhällskunskap är det viktigaste SO-ämnet. Historia rankas både högt och lågt, och är det ämne som samtliga elever tycker är det näst minst viktiga ämnet, samtidigt som Historia rangordnas som det näst mest viktiga ämnet av SO-ämnena. Geografi rankas som varken viktigt eller oviktigt, utan rangordnas både högt och lågt om man tar med i beräkningarna att rank 1 och rank 2 respektive rank 3 och rank 4 räknas samman.²⁵

²³ Tabell 9. Pojkars rangordning av SO-ämnena efter hur viktiga de tycker att ämnena är.

²⁴ Tabell 10. Flickors rangordning av SO-ämnena efter hur viktiga de tycker att ämnena är.

²⁵ Tabell 11.Samtliga elevers rangordning av SO-ämnena efter hur viktiga de tycker att ämnena är.

5 Slutsats

I förhållande till frågeställningarna som framställdes i det första inledande avsnittet i denna uppsats redogörs det här för om undersökningen lyckats besvara respektive frågeställning. I de föregående avsnitten har elevernas tankar om, och attityder till, skolämnet redogjorts för. Generellt sett kan sägas att pojkarna är mer begeistrade över ämnet Geografi än vad flickorna är. En plausibel förklaring till pojkars och flickors skilda preferenser skulle kunna vara att pojkar respektive flickor föredrar olika ämnen på grund av exempelvis skilda intressen och/eller olika traditioner och normer. Eftersom dessa orsaker inte undersöks inom ramarna för denna uppsats kan, och bör, dessa möjliga förklaringar undersökas närmare i en framtida studie.

Vilka är elevernas tankar om, och attityder till, skolämnet Geografi?

I det fjärde avsnittet som omfattar elevernas enkätsvar på öppna frågor presenteras några exempel på elevsvar. Överlag hyser eleverna goda tankar om samt uppvisar en positiv attityd gentemot skolämnet Geografi.

Vad har elevernas tidigare undervisning i Geografi omfattat?

Eleverna kommer från olika skolor och klasser innan de började i de klasserna som enkäten riktar sig mot. Därför har eleverna olika erfarenheter av vad de undervisats i tidigare. Ytterligare en förklaring till varför eleverna lämnat olika svar, vilka redogörs för i det fjärde avsnittets delavsnitt 4.1.4, skulle kunna vara att de lärare eleverna tidigare har haft valt att prioritera skilda delar i geografiundervisningen. Vidare kan det vara så att enskilda elever minns olika delar av geografiundervisningen på skilda sätt, där vissa moment kan ha upplevts som mer eller mindre viktiga eller intressanta av eleverna.

Hur uppfattar eleverna skolämnet Geografi – är ämnet viktigt, gillar eleverna Geografi?

Hur rangordnar eleverna Geografi i förhållande till övriga SO-ämnena?

Överlag gillar eleverna Geografi och de anser det är ett viktigt ämne, även om det skiljer sig åt mellan pojkars och flickors rangordning av hur mycket de gillar ämnet. Pojkar rankar Geografi högt emedan flickor rankar ämnet lägre. En icke oväsentlig andel flickor rangordnar Geografi som det ämne de gillar minst. Det omvända förhållandet gäller för en grupp av pojkar som rankar Geografi som det ämne de gillar allra mest. Summa summarum placerar eleverna Geografi som ett ämne de varken rankar högst eller lägst, utan de placerar ämnet i mitten. Se vidare avsnitt 4.2 för närmare detaljer kring elevernas rangordning.

Vad anser eleverna vara det viktigaste att lära sig i Geografi?

Eleverna har lämnat er rad olika svarsalternativ och förslag på vad de anser vara det viktigaste att lära sig i Geografi. Några framträdande och representativa exempel har presenterats i avsnitt 4.1.3. Merparten av eleverna svarar att kartor, länder, städer och platser är det som de uppfattar vara mest viktigt att lära sig i Geografi.

Att ha Geografi varje termin/läsår eller att ha Geografi varierande termin/läsår – vad anser eleverna fungerar bäst för dem?

I avsnitt 4.1.6 redogörs för elevernas svar på denna frågeställning. Överlag är det fler elever som vill ha geografiundervisning varje termin/läsår jämfört med hur många elever som vill ha geografiundervisning varierande termin/läsår. Ett tiotal elever har svarat att det inte spelar dem någon roll om geografiundervisningen försiggår varje termin/läsår eller varierande termin/läsår. Generellt sett är det de elever som inte gillar Geografi som vill ha varierande termin/läsår. Flickorna vill oftare ha geografiundervisning varierande termin/läsår och pojkarna vill oftare ha geografiundervisning varje termin/läsår.

6 Avslutande reflektion och kommentar

I de föregående avsnitten har analysresultat och slutsats redogjorts för, statistik i form av tabeller och diagram har framförts, och ett urval av elevsvar har givits för att ge exempel på elevernas respons i enkäten. De olika resultaten, statistiken och exemplen är tänkta att tjäna sitt syfte att ge en förhoppningsvis någotsånär klar och rättvisande bild av hur eleverna tänker och känner i förhållande till ämnet.

På det stora hela har undersökningen fallit väl ut, även om en longitudinell studie naturligtvis skulle ha kunnat ge säkrare data än vad en liten undersökning som denna har möjlighet att täcka in och få fram via analysresultaten. Elevernas svar kan eventuellt te sig förvånande, till exempel att ett flertal flickor inte förefaller vara särskilt intresserade av ämnet Geografi, eftersom flickor generellt brukar framställas som mer studiemotiverade än pojkar. Utifrån de resultat som denna undersökning presenterar, framstår pojkarna istället som mer studiemotiverade än flickorna, åtminstone vad det gäller skolämnet Geografi.

Det skulle vara intressant att fördjupa sig i en längre tids forskning kring orsaken till de elever, vilka uppvisar en negativ och pessimistisk attityd gentemot ämnet. Det kan säkerligen finnas ett flertal förklaringar till varför dessa elever är negativt inställda till Geografi, eller skolan överhuvudtaget för den delen, men eftersom denna undersökning inte har underlag för att säkert fastställa vilka orsakerna kan vara, avhåller jag mig från att spekulera i vad som är bakomliggande orsaker till den negativa attityden.

Eleverna som uppvisar en positiv attityd är betydligt fler och i klar majoritet, och förekommer som tidigare nämnts oftare i undersökningsunderlaget, jämfört med de elever som framför negativa tankar, erfarenheter eller uppvisar avoghet gentemot ämnet. Orsakerna till varför det stora flertalet elever är just positiva i tankar och attityd, tror jag skulle vara mycket intressant att ta reda på i framtida studier för att därmed, om möjligt, kunna vända de negativa attityderna och tankarna till positiva dito.

Käll- och litteraturhänvisning

Referenser

Fridfeldt, Anders & Molin, Lena. (2010). *Modern geografi i skola och gymnasium: Nya styrdokument för grundskolan (Skola 2011) och gymnasieskolan (Gy 2011)*, publicerad i *Geografiska Notiser*. 01/01/2010 3:109-123.
[<http://swepub.kb.se/bib/swepub:oai:DiVA.org:su-54852>]

Kubiatko, Milan & Janko, Tomáš & Mrazkova, Katerina. (2012). *Czech Student Attitudes towards Geography*, publicerad i *Journal of Geography*, v111 n2 p67-75 2012. [<http://www-tandfonline-com.proxy.lnu.se/doi/abs/10.1080/00221341.2011.594904>]

Sack, Dorothy & Petersen, James F. (1998). *Children's Attitudes Toward Geography: A Texas Case Study*, publicerad i *Journal of Geography*, v97 n3 p123-31 May-Jun 1998.
[<http://www-tandfonline-com.proxy.lnu.se/doi/abs/10.1080/00221349808978836>]

Sjöling, Niclas. (2016). *Geografi i skolan: En undersökning av elevers attityder till geografi som skolämne*. Uppsala: Uppsala Universitet.
[<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-275326>]

Skolverket. (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lgr11)*. Stockholm: Fritzes.

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
[http://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf]

Digitala referenser

Nationalencyklopedin, *attityd*.
[<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/attityd>]. Hämtad 2016-05-19.

Nationalencyklopedin, *litteracitet*.
[<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/litteracitet>]. Hämtad 2016-05-19.

Bilagor

Bilaga A: Elevenkät om ämnet Geografi vårterminen 2016

Elevenkät om ämnet Geografi vårterminen 2016

Jag går i årskurs _____ Jag är: Flicka Pojke

|

1. Ämnet geografi – vad tänker du på då?

2. Geografi är ett viktigt skolämne. Instämmer du eller håller du inte med? Ringa in valfri siffra på en skala 1-10, där 1 motsvarar att du inte håller med, och där 10 motsvarar att du instämmer helt.

Håller inte med

Instämmer helt

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

3. Vad tycker du om skolämnet geografi? Varför?

4. Vad tycker du är det viktigaste att lära sig inom geografi? Varför?

5. Om du tänker tillbaka på den geografiundervisning du har haft tidigare i skolan, vad skulle du säga att ni har gått igenom då?

Sida 1 av 2

6. Tycker du att den geografiundervisning du får är tillräcklig, eller skulle du vilja ha mer eller mindre? Varför?

Vill ha mindre Tillräcklig Vill ha mer

7. Om du får rangordna So-ämnena efter hur mycket du själv gillar dem, hur skulle du placera dem då? Siffran 1 motsvarar högsta rank (bäst) och siffran 4 motsvarar lägsta rank (sämst).

1. _____ (geografi, historia, religionskunskap, samhällskunskap?)
2. _____
3. _____
4. _____

8. Om du får rangordna So-ämnena efter hur viktiga du tycker att de är, hur skulle du placera dem då? Siffran 1 motsvarar högsta rank (mest viktigt) och siffran 4 motsvarar lägsta rank (minst viktigt).

1. _____ (geografi, historia, religionskunskap, samhällskunskap?)
2. _____
3. _____
4. _____

9. Vilket fungerar bäst för dig – att ha geografi varje termin/läsår, eller att ha geografi varierande termin/läsår? Varför?

Varje termin/läsår Varierande termin/läsår
